

TIJDELIJKE BESCHERMING VAN OEKRAÏENSE ONTHEEMDEN: WERK VANDAAG AAN DUIDELIJKHEID EN PERSPECTIEF VOOR MORGEN

Adviescommissie
Economische Migratie
sterk door overleg

Tijdelijke bescherming van Oekraïense ontheemden: werk vandaag aan duidelijkheid en perspectief voor morgen

Oproep voor een langetermijnaanpak die perspectief biedt en continuïteit garandeert aan Oekraïense ontheemden en alle betrokkenen

Brussel, 23 oktober 2026

De sociale partners roepen de Vlaamse Regering op om, samen met de federale overheid, werk te maken van een langetermijnaanpak voor personen onder tijdelijke bescherming uit Oekraïne. Omdat Vlaamse bevoegdheid rond Werk en de federale bevoegdheid rond Verblijf onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, is een gezamenlijke aanpak noodzakelijk. Om Oekraïense ontheemden en alle betrokkenen tijdig perspectief en rechtszekerheid te bieden, vragen de sociale partners dat Vlaanderen hierin het voortouw neemt en mee de krijtlijnen uitzet voor een duurzaam toekomstkader.

Van tijdelijke bescherming naar toekomstperspectief

Het statuut van tijdelijke bescherming begon in 2022 als een tijdelijke noodmaatregel van maximaal drie jaar, maar duurt inmiddels al bijna vijf jaar en werd opnieuw verlengd tot 4 maart 2028. In migratietrajecten wordt vijf jaar vaak ervaren als een kantelpunt waarop tijdelijke situaties een meer duurzaam karakter krijgen. In die periode hebben veel Oekraïense ontheemden belangrijke stappen gezet om hun leven in Vlaanderen uit te bouwen: ze leerden Nederlands, vonden werk en bouwden een sociaal netwerk op.

Tegelijk blijft hun verblijfsrecht gekoppeld aan een statuut dat jaar na jaar wordt verlengd, afhankelijk van de evolutie van de oorlog in Oekraïne en de beslissingen op Europees niveau. Tijdelijke bescherming blijft steeds een tijdelijk statuut dat niet automatisch overgaat in een verblijf van onbeperkte duur.

Hoeveel Oekraïense ontheemden verblijven en werken in Vlaanderen?

Sinds maart 2022 werden bijna 100.000 tijdelijke beschermingscertificaten door de Dienst Vreemdelingenzaken afgeleverd aan Oekraïense ontheemden in België. Van hen is 70% meerderjarig en 58% vrouw.[1] Sinds maart 2022 werden er 67.649 Oekraïners geregistreerd in het Belgische Rijksregister, waarvan 39.913 in Vlaanderen (situatie 1 mei 2025).[2] Op basis van het jaarrapport Inburgering 2025 blijkt dat er tussen 2022 en 2025 een instroom was van 29.918 meerderjarige tijdelijk ontheemden in het Vlaamse Gewest.

Sinds mei 2023 geldt er voor Oekraïners beroepsactieve leeftijd een verplichte inschrijving bij VDAB en medewerking bij traject naar werk. De cijfers van VDAB gaan enkel over Oekraïners op beroepsactieve leeftijd (18-65 jaar) die bij VDAB zijn ingeschreven sinds maart 2022[3]. Vandaag gaat het om 20.074 Oekraïners die nog woonachtig zijn in Vlaanderen met geldige verblijfsdocumenten[4]. Van deze groep heeft 69% gewerkt in deze periode, 49% is vandaag aan het werk.

Die blijvende onzekerheid maakt duidelijk dat na vijf jaar de stap naar een langetermijnvisie nodig is. De sociale partners vragen daarom werk te maken van een langetermijnaanpak en een strategie die tijdig duidelijkheid schept over mogelijke toekomsttrajecten. Daarbij kan worden voortgebouwd op de aanbevelingen van de Raad van Europa[5] om in te zetten op vier categorieën van maatregelen om:

- De overgang naar andere wettelijke statussen al voor het einde van de tijdelijke bescherming te bevorderen,
- De weg vrij te maken voor een soepele en duurzame re-integratie in Oekraïne,
- Informatieverstrekking aan ontheemden te waarborgen,
- De coördinatie, monitoring en uitwisseling van informatie tussen de lidstaten onderling en met de Oekraïense autoriteiten te waarborgen.

Ook in andere lidstaten wordt reeds nagedacht over overgangsmechanismen voor de periode na de tijdelijke bescherming, onder meer via het Nederlandse voorstel voor een transitiedocument.

---

1 https://statbel.fgov.be/nl/visuals/oekraiense-ontheemden

2 Netwerksessie - De integratie van Oekraïense ontheemden (21/05/2025)

3 Bron: dagrapport VDAB op 6 september 2026

4 Sinds 1 maart 2022 gaat het in totaal om 25.499 personen. Een deel van hen is teruggekeerd naar Oekraïne of heeft zich buiten Vlaanderen of België gevestigd. Via het beschikken over geldige verblijfsdocumenten (jaarlijks te vernieuwen) wordt de groep die vandaag in Vlaanderen woont zo goed mogelijk afgebakend.

5 Aanbeveling van de Europese Raad van 16 september 2025

De huidige realiteit van deze groep als uitgangspunt

Een langetermijnaanpak is ook nodig om te vermijden dat mensen die al vijf jaar of langer in Vlaanderen wonen en werken vastlopen in procedures die niet aansluiten bij hun situatie. Bij de overstap van tijdelijke bescherming naar een gecombineerde vergunning kunnen Oekraïense ontheemden en hun werkgevers tegen een aantal moeilijkheden of drempels aanlopen. Zo kunnen Oekraïense ontheemden die aan het werk zijn en willen overstappen vanuit tijdelijke bescherming naar een gecombineerde vergunning in bepaalde gevallen door de Vlaamse regelgeving verplicht worden om die aanvraag vanuit Oekraïne op te starten. Het gaat bv. over personen die werken in middengeschoolde functies die niet op de Migratielijst middengeschoolde functies voorkomen. De verplichting om deze aanvraag vanuit Oekraïne te doen staat haaks op de realiteit van mensen die hun leven ondertussen in Vlaanderen hebben uitgebouwd en bemoeilijkt een goed functionerende Vlaamse arbeidsmarkt

Nood aan betere data

Een doordachte langetermijnstrategie wordt best ondersteund door een sterk feitenkader. Vandaag ontbreken nog heel wat gegevens om een duidelijk zicht te krijgen op het aantal aanwezige Oekraïense ontheemden, hun huidige gezins- en werksituatie, … . Betere monitoring en gegevensuitwisseling zijn noodzakelijk om beleidskeuzes goed te kunnen onderbouwen en op te volgen.

De sociale partners vragen daarom dat Vlaanderen, samen met de federale overheid, tijdig werk maakt van een duurzaam toekomstkader. Dat biedt perspectief aan Oekraïense ontheemden en alle betrokkenen én is in het belang van Vlaanderen. Rechtszekerheid, continuïteit en heldere toekomstperspectieven versterken zowel de arbeidsmarkt als de sociale cohesie en zorgen ervoor dat de investeringen in integratie van de voorbije jaren niet verloren gaan.